

Міністерство освіти і науки України  
Сумський державний університет  
Факультет іноземної філології  
та соціальних комунікацій

# XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА  
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**



## **СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА**

**25-26 квітня 2024 року**

# Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ  
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**



**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО  
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ  
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,  
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

**(Суми, 25-26 квітня 2024 року)**

**Суми, 2024**

**С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:**

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

4. Цілі сталого розвитку/United Nations Development Programme. UNDP. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku/no-poverty189> (дата звернення: 23.03.2024).

5. Баласинович Н. Гендерна демократія: особливості становлення в Україні. Політикус. 2020. № 5. С. 29–34. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10357/1/Balasynovych.pdf> (дата звернення: 23.03.2024).

*Науковий керівник* – Семенов В. М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

**Юлія Ніколаєнко,**

аспірант Сумського державного університету

## **ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СФЕРИ ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ**

Людина – істота, зовсім не схожа на будь-яку іншу на цій планеті. Перш за все її виокремлює здатність творити. Мільйони років еволюції змогли створити істоту, яка здатна докорінно змінити світ задля власних потреб. Сила думки дає поштовх для творіння, яке, у свою чергу, породжує науку, а далі й технологію.

Упродовж століть йшов розвиток науки й технології, долаючи перепони й труднощі, що створило їх такими, якими вони є на сьогоднішній день, коли технологія розвивається як ніколи швидко. Оскільки, людина завжди використовувала якісь інструменти у своїй діяльності, темпи розвитку новітніх технологій не забарилися. На сьогоднішній день, мабуть, найбільш популярною стала технологія штучного інтелекту, що робить дану тему вельми актуальною.

Інформаційні технології та кібернетика почали своє існування ще за часів Другої Світової війни, коли була розшифрована німецька шифрувальна машина Енігма. Це свого роду комп'ютер, що був «зламаний» іншим комп'ютером, створений англійським математиком, батьком інформатики А.Тьюрінгом. Саме

він заклав основу для подальшого розвитку інформаційних технологій та кібернетики, заклав фундамент для створення Штучного інтелекту. Також науковець створив тест для визначення «штучності» інтелекту (Pickover, 2019).

Метою даного дослідження є визначення впливів на освіту й культуру при використанні технологій штучного інтелекту. Наскільки це буде корисно та шкідливо для студентів та викладачів? Передбачити: як вплине ШІ на культуру й освіту людини в майбутньому? Чи не має прихованих небезпек у використанні цих технологій у довгостроковій перспективі? Як саме можна обмежити негативний вплив та пом'якшити наслідки використання штучного інтелекту?

Сьогодні технологія ШІ розповсюджена у всьому світі та продовжує свій розвиток. Вона в інтернеті, смарт-годинниках, смартфонах, в космічних програмах, медицині, в готелях у сфері клінінгу, на заводах та фабриках, в автомобілях, навіть в будинках та пилесосах. Штучний інтелект здатен зібрати та оброблювати будь-яку інформацію про людину та її здоров'я, визначити її можливий діагноз високою точністю та вірогідну дату смерті (Pickover, 2019). Це інтерактивний вчитель без людських факторів, що якісно передає знання, враховуючи психологію людини без емоційного виснаження та зривів. У ШІ не може бути депресії чи професійного вигорання, вона стабільна, завжди видає результат. Учень отримає дуже терплячого, ввічливого вчителя. Проте якою ціною? Оскільки людина – соціальна істота, вона може втратити значну частину комунікативних вмінь, що дали змогу Первісній людині вижити. Замінений зв'язок «людина-людина», у навчанні, на «людина-робот (штучний інтелект)» може призвести до відлюдкуватості, жорсткості, недовіри один до одного, нездатності до співчуття. Нажаль, вже сьогодні учень втрачає здатність до емпатії (Шваб, 2016), навіть, поки що за відсутності введення штучного інтелекту в процес освіти, відслідковується зменшення вмінь співчувати, розпізнавати емоції живого співбесідника та збільшення неправильної трактовки міміки.

Величезна кількість інформації кожного дня, кожну годину не відпускає та змушує бути весь час в напрузі. Інтелект людини не здатен на обробку та

зберігання таких обсягів даних як зараз, проте це може штучний інтелект. Але, як писалося вище, програма не може мати емоції, емпатичні здібності, розуміти глибину почуттів та співчувати. Такий вчитель може дати знання, але не надасть уміння соціокультурного характеру, як наприклад: дружба, вміння подолати агресію в собі, знаходити компроміс, самопожертва, довіра, любов.

Вплив на освіту тягне за собою культурні зміни. Здавалося б, культура й мистецтво це притаманні лише людині явища. Поки що так воно і є, але з появою штучного інтелекту ситуація може змінитися.

За Українським енциклопедичним словником М. Поповича «Культура – сукупність матеріального і духовного надбання людства, нагромадженого, закріпленого і збагаченого упродовж історії, яке передається від покоління до покоління» (Попович, 2007). Тобто, створені людиною шедеври творчості в картинах, скульптурах, поемах тощо, є надбанням культурної спадщини та пам'ятками геніальності людської думки.

На сьогоднішній день відомо як мінімум шість ШІ для генерації зображень та картин, а саме: DALL-E3, Midjourney, StarryAI, Adobe Firefly, Dream від Wombo (Apix-Drive, 2023). Це алгоритми, що здатні за допомогою текстового опису людини створювати (генерувати) зображення високої якості та на будь-яку тематику за секунди.

Що-до мистецтва кіно та музики, то трохи складніше для самого штучного інтелекту. Кіно взагалі найскладніше, оскільки складається зі сценарію, музичного супроводу, спецефектів (в залежності від жанру), гри акторів та багато іншого. Але і це не буде проблемою, тому що Sora — ШІ, здатний створювати відеоконтент з тексту (OpenAI, 2024). Поки що, це невеличкі ролики, переважно схожі на мультфільми, але є й дуже реалістичні відео.

В музиці Adobe презентувала власну платформу Project Music GenAI Control, що може генерувати музику за допомогою того ж таки тексту (TheVerge, 2024).

Штучний інтелект на сьогоднішній день не може обійтися без прямого контакту з боку людини, але навряд чи це може бути надовго чи назавжди. Вся

проблема в тому, що ШІ розвивається, навчається з допомогою людини чи на власному досвіді. Останні найбільш цікаві та небезпечні. Цікаві тим, що мають можливість навчатися на власних помилках, тобто отримувати досвід. Небезпечні тим, що потенційно можуть перевершити людину, навіть у культурному надбанні.

Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити певні висновки. По-перше, технологія штучного інтелекту зарекомендувала себе як дуже корисний інструмент з величезним потенціалом. Її можна використовувати майже в будь-якій сфері життя людини. В сфері освіти ШІ може забезпечити кісну освіту, але ціною комунікативних та соціокультурних навичок.

Сфера культури теж підпадає під вплив алгоритмів штучного інтелекту. Здатність до самонавчання дасть ШІ можливість отримувати досвід та, можливо, творити. Це викине людину на другий план у світі, знецінить її можливості у творчості. Проте як інструмент це гарний помічник, здатен виключити процес рутинної роботи в творчості й повністю віддатися натхненню.

Тож, досліді показують, що розвиток ШІ неминучий, але не варто занадто сильно ним захоплюватися й повністю віддаватися у «руки» штучному інтелектові.

#### **Список використаних джерел:**

1. Apex-Drive. 5 найкращих генераторів зображень з ШІ. URL : <https://apix-drive.com/ua/blog/reviews/5-najkrashih-generatoriv-zobrazhen-z-shi>
2. Кліффорд П. Искусственный интеллект. Иллюстрированная история. URL : <https://kniga.biz.ua/book-iskusstvennyi-intellekt-illustrirovannaia-istoriia-0032859.html>
3. OpenAI. Creating video from text. URL: <https://openai.com/sora>
4. TheVerge. Adobe's new prototype generative AI tool is the 'Photoshop' of music-making and editing. URL: <https://www.theverge.com/2024/2/28/24085551/adobe-project-music-genai-control-prototype-tool-hot-pod>

5. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 300 с.

*Науковий керівник* – Теліженко Л.В., доктор філософських наук, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

**Анна Черниш,**

д-р. філол. наук

ст. викладач кафедри журналістики та філології

Сумського державного університету

**Діана Бут,**

студентка Сумського державного університету

## **МЕДІАСУПРОВІД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВИХ**

У складні періоди життя люди часто потребують психологічної підтримки. Стреси, травми, втрати, несподівані негативні зміни у життєдіяльності, надзвичайні ситуації, конфлікти, війни негативно позначаються на психічному стані людини, часто потребуючи психологічної допомоги, психологічної терапії, а в найскладніших ситуаціях навіть і тривалої психологічної реабілітації. Фахову психологічну допомогу можуть надати психологи і лікарі, які добре знаються на особливостях психологічної організації людини. Різного роду психологічна підтримка сприяє розвитку стресостійкості, впорядкуванню емоційного стану, покращенню самопочуття та збереженню психічного здоров'я індивіда.

У фокус нашого зацікавлення потрапили особливості медійного супроводу психологічної підтримки військових, оскільки їхнє психічне здоров'я детерміновано стресом або наслідками безпосередніх військових подій, конфліктів, протистоянь. **Мета** – з'ясувати ефективність та доступність медійного супроводу психологічної підтримки військових. **Завдання** – 1) означити особливості медіасупроводу психологічної підтримки військових;